

Kultúrno-osvetová činnosť

Odsúdenému možno povoliť prijatie balíka obsahujúceho študijné materiály, literatúru a veci na záujmovú a športovú činnosť zodpovedajúce možnostiam ich uloženia a využitia v ústave.

Odsúdený môže rozhlasové vysielanie počúvať a televízne vysielanie sledovať v čase určenom v časovom rozvrhu dňa spôsobom, ktorý nenaruša ústavný poriadok.

Odsúdenému sa tiež umožní počúvanie rozhlasového vysielania. Odsúdený môže na vlastné náklady používať v cele alebo izbe vlastný rádiový prijímač a televízny prijímač.

Odsúdený má právo na vlastné náklady predplatiť si dennú tlač a časopisy a objednať si knihy okrem tých, ktoré propagujú národnosť, rasovú, etnickú, náboženskú neznášanlivosť, fašizmus alebo iné hnutia smerujúce k potláčaniu práv a slobôd občanov, násilie, krutosť, ohrozujú mravnosť, morálku a poriadok v ústave alebo popisujú výrobu a použitie návykových látok, jedov, výbušnín, zbraní a streliva. Odsúdený má právo vypožičať si z väzenskej knižnice knihy podľa vlastného výberu, vypožičiavať si a hrať spoločenské hry, ktoré sú v ústave.

Ochrana práv odsúdených

Odsúdený má právo na ochranu pred neoprávneným násilím a akýmkoľvek prejavmi ponižovania ľudskej dôstojnosti. Na uplatnenie a zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov má odsúdený právo podávať žiadosti, sťažnosti a podnety štátnym orgánom Slovenskej republiky, ktoré sú príslušné na prejednanie podnetov alebo sťažností týkajúcich sa

ochrany ľudských práv, ako aj medzinárodným orgánom a medzinárodným organizáciám, ktoré sú podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, príslušné na prejednanie podnetov alebo sťažností týkajúcich sa ochrany ľudských práv; ústav je povinný bezodkladne zabezpečiť ich odoslanie bez toho, aby zisťoval odosielateľa.

Ak o to odsúdený požiada, umožní sa mu rozhovor s riaditeľom ústavu alebo s príslušníkom zboru určeným riaditeľom ústavu a s osobami a zástupcami kontrolných orgánov v čase, keď vykonávajú dozor alebo kontrolu v ústave.

Styk s advokátom a inou osobou

Odsúdený má právo na poskytovanie právnej pomoci advokátom alebo inou osobou, ktorá ho zastupuje v inej právnej veci, ktorá

môže v medziach svojho splnomocnenia korešpondovať a hovoriť s odsúdeným. Rozhovor medzi odsúdeným a advokátom alebo inou osobou, ktorá ho zastupuje v inej právnej veci, sa môže uskutočniť len v čase a rozsahu nenarúšajúcom ústavný poriadok. Riaditeľ ústavu určí podmienky a spôsob vykonania rozhovoru a zabezpečí, aby určený príslušník zboru rozhovor medzi odsúdeným a advokátom videl, nie však počul. Pri

rozhovore medzi odsúdeným a inou osobou, ktorá ho zastupuje v inej právnej veci, riaditeľ ústavu zabezpečí, aby bol určený príslušník zboru pri rozhovore prítomný a tento videl a počul jeho obsah.

Podrobnosti o právach odsúdených a spôsobe ich realizácie v konkrétnych podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody sú uvedené vo štvrtej hlave zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov; vyhláske Ministerstva spravodlivosti č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov a ústavným poriadku, ktorý je k dispozícii na mieste bežne prístupnom odsúdenému alebo sa poskytne odsúdenému na požiadanie.

Poučenie o právach a povinnostiach podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov

Práva odsúdených

Ubytovanie

Odsúdenému sa poskytnú ubytovanie v cele alebo izbe. **Ubytovacia plocha v cele alebo izbe pre odsúdeného je najmenej 3,5 m².** Ak sa na nadmerne zvýši počet odsúdených v ústave, možno ubytovacia plocha na nevyhnutne potrebný čas znížiť. Pre každého odsúdeného je v cele alebo

izbe **lôžko s matracom, podhlavníkom, prikrývkou, lôžkovou bielizňou a stolička.** V cele alebo izbe musí byť **stolík, rozhlas, elektrické osvetlenie.** Na uloženie osobných vecí, odevu a bielizne sa každému odsúdenému poskytnú **uzamykateľná skrinka.** Cela a izba musia spĺňať požiadavky na denné osvetlenie a umelé osvetlenie, požiadavky na tepelno-vlhkostnú mikroklimu, vykurovanie a vetranie.

Stravovanie

Odsúdenému sa poskytuje **trikrát denne strava**, ktorá zodpovedá odporúčaným výživovým dávkam, pritom **sa prihliada na druh a náročnosť vykonávanej práce, vek a zdravotný stav odsúdeného.** Pri stravovaní sa prihliada aj na kultúrne a náboženské tradície odsúdených. **Medzi vydávaním jedál nesmie byť väčší časový odstup ako sedem hodín.**

Odievanie

Odsúdenému sa poskytuje **odev a obuv**, ktoré zodpovedajú klimatickým a mikroklimatickým podmienkam a zabezpečia ochranu jeho zdravia pred nepriaznivými účinkami týchto podmienok. **Riaditeľ ústavu** alebo ním poverený príslušník **môže odsúdenému povoliť používať vlastnú spodnú bielizeň a ponožky v určenom množstve.** Ak je odsúdenému podľa tohto zákona povolené používať vlastný odev a obuv (napr. odsúdený v minimálnom stupni stráženia—otvorené oddelenia), musia byť hygienicky nezávadné a odsúdený musí mať zabezpečenú ich pravidelnú obmenu na vlastné náklady. Dodanie a následnú obmenu vlastného odevu a obuvi je možné vykonať individuálnou donáškou do ústavu v čase a termíne určených riaditeľom ústavu.

Spánok

Odsúdený má **právo na nepretržitý osemhodinový spánok na lôžku;** na lôžku môže odpočívať aj mimo času nočného pokoja. Osvetlenie sa v čase nočného pokoja v cele a izbe zhasína; krátkodobé osvetlenie je pri kontrole povolené.

Osobná hygiena

Odsúdený má **právo na základné potreby osobnej hygieny,** ktoré mu poskytnú ústav: **mydlo, toaletný papier a uterák;** u odsúdených žien aj **hygienické vložky. Hrebeň na vlasy, zubná kefka, zubná pasta, šampón na vlasy a holiace potreby ústav zabezpečí odsúdenému ak nemá peňažné prostriedky a predchádzajúci kalendárny mesiac nenakupoval v predajni zriadenej v ústave** (peňažný príspevok na tieto veci odsúdený ústavu vráti, ak bude mať do konca výkonu trestu peňažné prostriedky). Odsúdený má právo na **sprchovanie najmenej dvakrát v kalendárnom týždni.** Ak to vyžaduje výkon práce, do ktorej je odsúdený zaradený, alebo iné okolnosti, umožní sa mu sprchovanie podľa potreby.

Veci osobnej potreby

Odsúdený môže mať **pri sebe v cele alebo izbe fotografie, vlastné knihy, časopisy, študijné materiály, písomnosti, ktoré bezprostredne súvisia s konaním vo veci,** v ktorej odsúdený vykonáva trest, ako aj písomnosti týkajúce sa iných právnych vecí odsúdeného, **osobnú korešpondenciu, potreby na korešpondenciu hygienické potreby, veci zakúpené v ústavnej predajni, v množstve, ktoré zodpovedá možnostiam ich uloženia v skrinke, hodinky, elektrický holiaci strojček, ponorný varič alebo rýchlovarnú kanvicu,** ak je v cele alebo izbe elektrická zásuvka a spĺňa podmienky technické požiadavky, **a ďalšie veci povolené riaditeľom ústavu.**

Návštevy

Odsúdený má právo prijímať návštevu **blízkych osôb** v čase určenom riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru **najmenej raz za kalendárny mesiac v trvaní dvoch hodín.** Neuplatnené právo prijať návštevu blízkych osôb v čase určenom riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru zaniká. V odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu povoliť náhradný termín vykonania návštevy. Odsúdeného môže **súčasne navštíviť najviac päť osôb vrátane detí;** ak má odsúdený viac ako štyri deti, toto obmedzenie neplatí pre deti odsúdeného. Z naliehavého rodinného alebo z iného závažného dôvodu môže riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru povoliť návštevu častejšie a aj inej osobe. **Návšteva odsúdeného v ústave s minimálnym stupňom stráženia a v ústave so stredným stupňom stráženia** sa vykonáva spravidla **priamym kontaktom,** návšteva odsúdeného zaradeného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia sa vykonáva spravidla **bez priameho kontaktu.**

Korešpondencia

Odsúdený má právo **prijímať a na vlastné náklady odosielať písomné správy v listinnej podobe** (oznámenie v písomnej forme, ktoré sa má dodať na adresu uvedenú na oznámení alebo na obálke, účet, faktúra, finančný výkaz alebo iná správa nerovnakého obsahu a formy, ktoré súvisia so záväzkovými alebo inými vzťahmi medzi odosielaťelom a odsúdeným, kresba, fotografia) **bez obmedzenia.** Ak odsúdený nemá peňažné prostriedky, ústav zabezpečí na vlastné náklady odoslanie dvoch kusov korešpondencie za kalendárny mesiac. Poštové známky môže odsúdený prijímať v balíku (podrobnosti v ďalšom texte) alebo v poštenej poštovej zásielke.

Prijímanie balíkov

Odsúdený má právo **raz za tri mesiace a mladistvý raz za mesiac prijať balík s vecami osobnej potreby** obsahujúci fotografie, vlastné knihy, časopisy, študijné materiály, potreby na korešpondenciu a iné veci osobnej potreby povolené riaditeľom ústavu **do hmotnosti dvoch kilogramov.** Balík možno odsúdenému doručiť **len prostredníctvom poštovej podniku.**

Používanie telefónu

Odsúdený má právo na vlastné náklady **najmenej dvakrát za kalendárny mesiac telefonovať v trvaní najmenej 20 minút** v čase určenom v ústavnom poriadku prostredníctvom telefónneho zariadenia umiestneného v ústave najviac piatim blízkym osobám. **Odsúdený môže s obhajcom telefonovať raz za**

kalendárny týždeň.

Prijímanie peňažných prostriedkov a nakladanie s nimi

Peňažné prostriedky možno odsúdenému zasielať **poukazom poštového platobného styku alebo bezhotovostným prevodom** na účet cudzích prostriedkov ústavu. Odsúdenému sa počas výkonu trestu účtujú a evidujú na jeho konte peňažné prostriedky (odsúdený nemá pri sebe žiadnu hotovosť). Konto odsúdeného pozostáva z osobného konta a vreckového konta. **Čerpanie peňažných prostriedkov na vreckovom konte sa neobmedzuje. Čerpanie peňažných prostriedkov na osobnom konte je okrem blokácie na stravné a cestovné** (poskytované odsúdenému pri prepustení z výkonu trestu) **limitované výškou dobrovoľnej úhrady a) výživného, b) pohľadávok spojených s výkonom väzby alebo výkonom trestu, c) v ústave evidovaných pohľadávok ostatných oprávnených** (dobrovoľná úhrada sa vykoná na písomnú žiadosť odsúdeného jedenkrát za kalendárny týždeň v určený pracovný deň).

Nákup potravín a vecí osobnej potreby

Odsúdený má právo na nákup potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí v predajni zriadenej v ústave **najmenej raz za kalendárny týždeň v určený pracovný deň v primeranom množstve a s prihliadnutím na možnosť ich bezpečného uloženia v skrinke a v súlade s podmienkami zabezpečenia zdravotnej neškodnosti potravín.** Výška nákupu nesmie presiahnuť v kalendárnom mesiaci trojnásobok sumy životného minima

Zdravotná starostlivosť

Odsúdený má právo na zdravotnú starostlivosť ako v civilnom živote. Ústav poskytne peňažný príspevok odsúdenému, ktorý nemá peňažné prostriedky na nákup liekov, liečebnej alebo zdravotníckej pomôcky predpísaných lekárom a tieto nemožno poskytnúť bezplatne na základe zdravotného poistenia a na úhradu nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu (peňažný príspevok na tieto veci odsúdený ústavu vráti, ak bude mať do konca výkonu trestu peňažné prostriedky). **Odsúdený má právo zúčastniť sa denne na vychádzke v určenom otvorenom priestore ústavu v trvaní najmenej jednej hodiny.**

Vzdelávanie

Odsúdenému, u ktorého sú na to predpoklady, sa umožní, aby získal základné vzdelanie, stredné odborné vzdelanie, úplné stredné vzdelanie alebo sa zúčastnil iných foriem vzdelávania, ktoré mu umožnia získať alebo zvyšovať si pracovnú kvalifikáciu. Negramotnému odsúdenému sa umožní, aby absolvoval kurz pre negramotných. Ak je odsúdený zaradený do takého kurzu, je povinný sa na ňom pravidelne zúčastňovať.

Odsúdenému sa zakazuje

- nadväzovať kontakty s inými osobami v rozpore s týmto zákonom alebo pokynom vydaným na základe tohto zákona,
- vstupovať a pohybovať sa bez sprievodu príslušníka zboru v zakázaných strážených priestoroch,
- vyrábať, prechovávať a požívať návykové látky a predmety, ktorými by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, ktoré by mohli byť zneužitú na útek alebo ktorými by sa mohol narušiť ústavný poriadok / poškodiť zdravie,
- tetovať seba, inú osobu alebo sa nechať tetovať, nosiť piercing, zhotovovať piercing seba alebo inej osobe alebo nechať si zhotovovať piercing, alebo inak narúšať svoju telesnú integritu alebo telesnú integritu inej osoby,
- predstierať ochorenie, úmyselne sa poškodzovať na zdraví, užívať lieky nepredpísané, nepovolené lekárom alebo užívať ich inak, ako ich predpísal alebo povolil lekár alebo odovzdávať lieky iným odsúdeným,
- zúčastňovať sa hazardných hier, hrať hry o peňažné prostriedky, veci a služby,
- vykonávať činnosť, ktorou ohrozuje alebo ponizuje ľudskú dôstojnosť,
- prechovávať tlačoviny alebo predmety propagujúce národnostnú, rasovú, etnickú alebo náboženskú neznášanlivosť...,
- prechovávať a používať mobilný telefón alebo iné technické zariadenie umožňujúce komunikáciu alebo záznam informácií,
- fajčiť mimo vyhradených priestorov.
- zneužívať a poškodzovať preukaz odsúdeného.

Podrobnosti o povinnostiach a zákazoch odsúdených v konkrétnych podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody sú uvedené vo štvrtej hlave zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov; vyhláske Ministerstva spravodlivosti č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov a ústavnom poriadku, ktorý je k dispozícii na mieste bežne prístupnom odsúdenému alebo sa poskytne odsúdenému na požiadanie.

Poučenie o právach a povinnostiach podľa zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody v znení neskorších predpisov

Povinnosti odsúdených

Odsúdený je povinný

plniť povinnosti uložené týmto zákonom a ústavným poriadkom,

plniť pokyny a príkazy príslušníka zboru a zamestnanca zboru,

zachovávať zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými prichádza do styku,

plniť úlohy vyplývajúce z programu zaoberania

odovzdať do úschovy ústavu veci, ktorých držanie s prihliadnutím na ich cenu, množstvo alebo spôsob používania je zakázané alebo v rozpore s účelom výkonu trestu,

šetrne zaobchádzať so zverenými vecami, vo všetkých priestoroch ústavu a v osobných veciach udržiavať poriadok, čistotu, dodržiavať zásady hygieny a nepoškodzovať cudzí majetok,

pracovať, ak je zaradený do práce; to neplatí, ak je práceneschopný, poberateľ invalidného, starobného a predčasného starobného dôchodku alebo je zaradený do dennej formy štúdia, rekvalifikačného kurzu a kurzu počas pracovnej doby,

dodržiavať opatrenia a pokyny týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarom a pri výkone práce používať predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky, oznamovať vznik úrazu alebo nebezpečnej udalosti v súlade so zákonom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci

podrobiť sa zdravotnej prehliadke, hygienickým a protiepidemickým opatreniam a iným úkonom

strpieť úkony súvisiace s jeho

identifikáciou, podrobiť sa osobnej prehliadke a umožniť príslušníkovi zboru kontrolu osobných vecí, podrobiť sa potrebnému vyšetreniu v prípade podozrenia, že odsúdený je pod vplyvom návykových látok

podrobiť sa psychologickému vyšetreniu psychológovi v ústave,

uhrádzať predpísané náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ako aj s výkonom trestu a bez zbytočného odkladu oznámiť ústavu zmenu zdravotnej poisťovne,

v čase od večierok do budičkany do budičkany nočný pokoj

nosiť preukaz odsúdeného a jeho stratu ihneď hlásiť príslušníkovi zboru

byť ustrojený a dbať o svoj zovňajšok podľa určených vzorov a noriem

